

XXIV. Puhtaanapitolaitos.

Puhtaanapitolaitoksen kertomus toimintavuodelta 1923¹⁾ oli seuraavansisältöinen:

Vuosi 1923 oli puhtaanapitolaitokselle monessa suhteessa menestyksellinen. Kesäkuun 1 p:nä muutettiin konttori ja varasto sekä loppupuolella vuotta työ- ja sepänpajat Länt. Viertotielle n:o 24, mikä muutto merkitsi töiden keskityksessä aikaansaatua suurta parannusta.

Makkien puhtaanapitomaksujen perusteet kaupungin puhtaanapitolaitoksen hoitamasta yksityisten kiinteistöjen makkien puhtaanapidosta suoritettavaa korvausta määrätessä vahvisti kaupunginvaltuusto tammikuun 24 p:nä. Samalla oikeutettiin puhtaanapitohallitus taksassa vahvistettujen rajojen sisällä harkinnan mukaan kussakin yksityistapauksessa määräämään maksu, joka asianomaisen kiinteistönomistajan tulee makkien puhtaanapidosta suorittaa. Puheenalaiset uudet perusteet määrättiin noudatettaviksi maaliskuun 1 p:stä 1923. Huolimatta puhtaanapitomaksujen melkoisesta korotuksesta uudistivat useimmat kiinteistönomistajat puhtaanapitolaitoksen kanssa aikaisemmin tekemänsä sopimukset, mikä osoittaa, että luottamus laitokseen on enenemässä. Toisin oli vuonna 1918, jolloin 50 % kiinteistönomistajista puhtaanapitomaksujen korotusten johdosta irtisanoi sopimuksensa, myöhemmin ovat kuitenkin useimmat näistä tehneet uuden sopimuksen. Vuoden varrella vahvistetut maksuperusteet yksityisten kiinteistöjen makkien puhtaanapidosta ovat 75 %:lla lisänneet laitoksen tuloja.

Viranpitäjien ja työläisten palkat maksettiin vuoden varrella kaupunginvaltuuston kesäkuun 7 p:nä ja lokakuun 12 p:nä vahvistettujen palkkausohjesääntöjen perusteella.

Puhtaanapitohallitukseen kuuluivat vuonna 1923 talonomistaja J. T. Isotupa, puheenjohtajana, taloudenhoitaja H. Moisio, varapuheenjohtajana, toimittaja A. A. Aalto ja lehtori M. Sergelius sekä itseoikeutettuna jäsenenä puhtaanapitolaitoksen johtaja J. A. Sjöholm. Sihteerinä toimi varatuomari W. O. Becker.

Vuoden varrella kokoontui hallitus 24 kertaa sekä käsitteli ehdotuksen työ säännöksi, kysymyksen työläisten palkkojen järjestelystä, sekä anomuksen määrärahojen myöntämisestä Länt. Viertotiellä n:o 24 sijaitsevien erinäisten rakennusten kuntoon asettamista varten.

Konttorihenkilökunta oli sama kuin edellisenä vuonna. Vuonna 1920 nostettua kysymystä oman tiliviraston perustamisesta käsiteltiin jälleen ja

¹⁾ Muutamat kertomuksessa esiintyvät tiedot puhtaanapitolaitoksen tileistä on tässä jätetty pois; ks. Helsingin kaupungin tilasto V. 8, 1923. Kaupungin tilit ja tilinpäätös.

on sekä tilintarkastuskonttori että rakennuskonttorin tiliviraston kamreeri kannattanut ehdotusta, mutta kysymystä ei kuitenkaan lopullisesti ratkaistu vuoden varrella.

Puhtaanapitolaitoksen konttorissa, jossa laitoksen kameraalinen kirjanpito hoidettiin, annettiin 6,581 laskua yksityisille suoritetuista töistä, lähetettiin kirjekirjan mukaan 784 kirjelmää sekä pidettiin asetustenmukaista tilastoa laitoksen työntekijöistä.

Työ on, kuten aikaisemminkin, ollut jaettuna kahdelle osastolle, joista toinen on hoitanut katujen, ja toinen makkien ja talojen puhtaanapidon.

Katujen puhtaanapito-osasto piti vuoden kuluessa puhtaana 1,141,358 m² katuja, toreja ja avonaisia paikkoja, 135,824 m² satamia ja rantasilloja sekä 403,391 m² viertoteitä ja teitä. Lisäksi on sopimuksen mukaan pidetty puhtaana 32,496 m² kirkkoille kuuluvia katuosia, 33,860 m² VI kaupunginosan yksityisille talonomistajille kuuluvia katuosia sekä 15,390 m² Kaivopuistossa sijaitseville huviloille kuuluvia katuosia ja 151,512 m² yksityisille, muissa osissa kaupunkia asuville talonomistajille kuuluvia katuosia.

Katujen puhtaanapitotyössä tarvittiin vuoden kuluessa 8 työnjohtajaa, 224 työntekijää ja 20 hevosta. Konevarusteet ovat käsittäneet 24 kasteluvaunua, 14 lumensulatuskonetta ja 15 purgatorratat.

Katujen puhtaanapitotyöt ovat olleet jaettuna viiteen piiriin, kuten edellisellä vuonna¹⁾.

Työkustannukset ja työtuntien lukumäärä käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Lakaisu.	Rikkojen kuljetus.	Lumityöt.	Kastelu.	Yhteensä.	Työkalut y. m.
Työtuntien luku.						
Yleisten paikkain ja kaupungin katuosain sekä yksityisille kiinteistönomistajille kuuluvien katuosain puhtaanapito.....	195,107	35,393	27,182	14,228	271,910	—
Venesatamain, tavaravajain ja jäiden puhtaanapito.....	19,973	6,465	2,451	—	28,889	—
Hieta- ja Jätkäsaarella sijaitsevien rautatiekiskojen puhtaanapito.....	9,102	289	358	—	9,749	—
X—XIV kaupunginosissa sijaitsevain kaupunginkatuosain puhtaanapito.....	39,051	10,501	5,181	3,013	57,746	—
Viertoteiden puhtaanapito....	61,645	12,831	9,191	3,105	86,772	—
Teiden puhtaanapito.....	28,448	4,862	1,930	1,080	36,320	—
Yhteensä	353,326	70,341	46,293	21,426	491,386	—

¹⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 110*. — ²⁾ Työtuntien kokonaismäärä puhtaanapitolaitoksessa nousi 760,211:een, joista 491,386 kohdistui katujen puhtaanapitoon ja 208,330 makkien puhtaanapitoon sekä jäännös 60,495 työpajatoihin, töihin Malmin kaatopaikalla sekä erilaisiin tilapäisiin töihin.

	Lakaisu.	Rikko- jen kul- jetus.	Lumi- työt.	Kas- telu.	Yh- teensä.	Työ- kalut y. m.
K u s t a n n u k s e t, S m k.						
Yleisten paikkain ja kaupun- gin katuosain sekä yksityi- sille kiinteistönomistajille kuuluvien katuosain puhtaa- napito	1,229,173	389,324	299,004	156,523	2,074,024	258,184
Venesatamain, tavaravajain ja jäiden puhtaanapito.....	119,837	71,115	26,963	—	217,915	23,742
Hieta- ja Jätksäsaarella sijaitse- vain rautatiekiskojen puhtaa- napito	54,603	3,176	3,934	—	61,713	6,137
X—XIV kaupunginosissa si- jaitsevain kaupungin katu- osain puhtaanapito	234,306	225,505	57,090	33,145	550,046	126,228
Viertoteiden puhtaanapito....	390,400	149,815	85,313	35,779	661,307	29,085
Teiden puhtaanapito	176,451	57,880	23,312	13,832	271,475	34,870
Yhteensä	2,204,770	896,815	495,616	239,279	3,836,480	478,246

Kirjatut kustannukset katujen puhtaanapidosta nousivat 4,680,856: 83 markkaan arvioidun 4,870,983: 90 markan sijasta ja oli siis säästö 190,127: 07 markkaa.

Todelliset tulot katujen puhtaanapidosta, 770,848: 50 markkaa, nousivat yli lasketun määrän, 598,992 markan, 171,856: 50 markalla.

Viertoteiden ja teiden puhtaanapito ei selontekovuonna ollut täysin tyydyttävä riippuen siitä, ettei laitoksella ollut käytettävänä tarpeellista määrää kasteluvaunuja, joten kastelun suorittaminen ei vastannut terveydellisessä suhteessa asetettavia vaatimuksia. Vuoden 1922 tulo- ja menoarvioehdotusta käsiteltäessä anottiin määrärahaa joko kasteluautomobiilien tai uusien kasteluvaunujen ostoon, mutta evättiin tämä anomus.

Tehokkaammaksi ja tyydyttävämmäksi voitaisiin puhtaanapito myöskin saada jos viertotiet olisivat kivetetyt, sillä vuosi vuodelta yhä vilkkaammaksi käynyt liikenne vaatii tarkoituksenmukaisempaa kadunlaskuainetta.

Makkien ja talojen puhtaanapito. Kuten jo aikaisemmin mainittiin, on vuoden kuluessa yksityisten kiinteistöjen makkien puhtaanapidosta suoritettavia maksuja melkoisesti korotettu. Pienin maksu on korotettu 100 markkasta 400 markkaan, jotavastoin sellaiset kiinteistöt, jossa on n. 200 asukasta, maksavat saman kuin tähän asti. Korotus koski siis ensi sijassa pienempiä taloja, joiden maksut tähän asti ovat olleet liian alhaiset siihen nähden, että jätteet niistä, terveydellisistä syistä, on kuljetettava pois yhtä usein kuin suuremmista taloista, ja ennenkuin täysinäisiä kuormia saadaankaan.

Työtuntien ja poisvietyjen kuormien luku käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Jalka- tuntien luku.	Hevos- tuntien luku.	Yhteensä tuntia.	Latrini- kuormien luku.	Keittiö- jätekuor- mien luku.	Rikka- kuormien luku.
Yksityisten kiinteistöjen makkien puhtaanapito	46,989	105,232	152,221	10,731	6,197	39,818
Yleisten makkien puh- taanapito	14,589	7,192	21,781	2,228	—	—
Hajoituskaivojen tyhjen- täminen	9,808	24,520	34,328	13,300	—	—
Yhteensä	71,386	136,944 ¹⁾	208,330	26,259	6,197	39,818

Yksityisten talojen luku, joiden makkien puhtaanapito oli puhtaanapito-
laitoksen toimitettava, oli 1,439.

Vuoden varrella on makkien puhtaanapitotyössä tyskennellyt 100 miestä
ja 57 hevosta.

Laitoksen omat työpajat ovat korjanneet makkien puhtaanapitoon
tarvittavat ajoneuvot, rikkalaatikot, levysangot ja kannet. Näiden töiden
suorittamiseksi myönnetystä määrärahasta on vuoden kuluessa jäänyt pieni
säästö.

Hevosten hoitoa varten on 31 eri kertaa käytetty eläinlääkäreitä, ja ovat
hevostat vuoden varrella sairastaneet 206 päivää. 5 hevosta, jotka vanhuutensa
tai pitkällisen sairauden takia ovat tulleet työhön kelpaamattomiksi, on tapettu
ja niiden sijaan ostettu 5 uutta hevosta. Hevosia on kengitetty 547 kertaa,
eli keskimäärin noin kerran kuukaudessa. Laitoksen hevosilla on vuoden
varrella kuljetettu 1,397 raataa ja 5 kuormaa pilaantunutta lihaa.

Tallia varten myönnetystä määrärahasta on vuoden varrella jäänyt
10,636:07 markan suuruinen jäännös.

Menoarvioon oli makkien puhtaanapitoa varten otettu 2,879,877:20
markan suuruinen määräraha. Kirjatut kustannukset nousivat 2,829,200:23
markkaan ja osoittivat siis säästöä 50,676:97 markkaa.

Vuoden tulot ovat nousseet lähimäärin meno- ja tulosäännössä merkittyyn
määrään, mutta olisivat nousseet suuremmiksikin, ellei aluksista lannankul-
jettamista varten olisi ollut puute. Lantaa, jota ei ole saatu myydyksi, on
puhtaanapitolaitos ollut pakoitettu lähettämään Malmille, mikä on tuottanut
laitokselle huomattavia kustannuksia.

Kaikkiaan oli makkien ja talojen puhtaanapidosta tuloja 2,342,266:24
markkaa arvioitun 2,512,367 markan sijasta.

¹⁾ Ks. alav. 2 siv. 115*.